

Andrzej Zieliński

"Ustawa o zobowiązaniach podatkowych z komentarzem", Feliks Prusak, Warszawa 1994 : [recenzja]

Palestra 39/1-2(445-446), 182-183

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

■ **Feliks Prusak:**

*Ustawa o zobowiązaniach podatkowych
z komentarzem*

Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1994 r., ss. 247

„Stan przepisów prawnych o zobowiązaniach podatkowych i postępowaniu podatkowym jest wręcz skandaliczny; ustawa z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych jest tak dalece nieczytelna i niekorzystna, że sporządzenie nawet jej tekstu jednolitego nie zmieni tej oceny. Od kilku lat w praktyce legislacyjnej utrzymuje się tendencja do regulowania zagadnień zobowiązań i procedury podatkowej w aktach prawnych dotyczących konkretnych podatków. Potwierdza to jedynie fakt, że istniejące regulacje w postaci ustawy o zobowiązaniach podatkowych i części kodeksu postępowania administracyjnego nie są wystarczające dla praktyki” – oto cytat z raportu specjalnej Komisji w Radzie Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów o kierunkach pilnych zmian w systemie prawnym Rzeczypospolitej Polskiej (PUG 1993 r., nr 6), przytoczony przez Autora we wstępie do recenzowanego komentarza. Ów stan prawny zobowiązań podatkowych wskazuje na rozmiar trudności, jakie musiał napotkać Autor, podejmując się trudu opracowania komentarza do tej mało czytelnej ustawy, stanowiącej w swoich założeniach część ogólną materialnego prawa podatkowego.

Recenzowany komentarz stanowi kontynuację opracowania przez Autora problematyki prawa karnego skarbowego, które składa się z kilku segmentów, a mianowicie: prawa karnego i procedury karnej, prawa celnego, prawa dewizowego, prawa podatkowego oraz przestępstw w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych.

Na rynku prawniczym przez długie lata funkcjonował jedyny komentarz do omawianej ustawy, autorstwa J. Białobrzeskiego (1984). Stanowił on swoistą „biblię” dla organów podatkowych, aczkolwiek jego poziom odbiegał od oczekiwań. Ostatnio opublikowano kilka komentarzy do tej ustawy, z których na wyróżnienie zasługują opracowania B. Brzezińskiego, M. Kalinowskiego i A. Olesińskiej (Toruń, 1993 r.). Żaden jednak z dotychczasowych komentarzy nie zawiera tak kompleksowej, pogłębionej i wszechstronnej analizy ustawy o zobowiązaniach podatkowych, jak recenzowany komentarz prof. dr. hab. Feliksa Prusaka. Komentarz ten posiada stałą konstrukcję, przyjętą dotąd przez Autora w komentarzach do ustawy karnej skarbowej i prawa celnego, a mianowicie: tekst ustawy, objaśnienia, przepisy związkowe i uzupeł-

niające, zwłaszcza zaś bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, a także pisma okólne, wytyczne praktyki i dyspozycje interpretacyjne Ministerstwa Finansów.

Wstęp (s. 3–6) wyklada credo Autora. Ujawnia on (również w dalszym ciągu komentarza) wysoce niezadowolający stan uregulowań podatkowych, wskazując jednocześnie, iż ustawa o zobowiązaniach podatkowych, wbrew merytorycznej potrzebie i oczekiwaniom legislacyjnym, nie spełnia funkcji powszechnej ordynacji podatkowej (s. 5).

Komentarz F. Prusaka zawiera kompletny wykaz przepisów wykonawczych i związkowych (s. 235–242), wykaz literatury przedmiotu (s. 243–245), wykaz skrótów (s. 246) oraz spis treści (s. 247). W tekście komentowanych przepisów podano pełną treść poszczególnych aktów normatywnych, które rozszerzają dyspozycje ustawy: rozporządzeń (np. s. 20, 31, 93 i in), zarządzeń (np. s. 77, 79, 113), decyzji (np. s. 64), wytycznych (np. s. 65) oraz pism (np. s. 75). Żałować należy, że Autor ze względów wydawniczych nie mógł przy poszczególnych przepisach podać treści wszystkich związkowych aktów normatywnych i wielokrotnie musiał uciekać się jedynie do ich wskazania (np. s. 19, 52, 112, 123 i in.).

Podkreślić należy, iż Autor wykazał rozległą wiedzę teoretyczną i praktyczną dotyczącą zobowiązań podatkowych, o czym świadczy wysoki poziom Jego komentarzy, znajomość rozlicznych aktów prawnych różnego rzędu, wszechstronna znajomość literatury oraz orzecznictwa. Powyższe skłania do zachęcenia Autora, aby kontynuował rozpoczęte niecodzienne dzieło i opracował komentarze do dalszych segmentów prawa karnego skarbowego, tj. prawa dewizowego oraz przestępstw w zakresie gier losowych i zakładów. Na opracowanie owe, na charakterystycznym dla Autora wysokim poziomie, oczekuje zarówno praktyka, jak i nauka.

Konkludując stwierdzić trzeba, że praca Autora, tj. komentarz do ustawy o zobowiązaniach podatkowych, stanowi cenną pomoc nie tylko dla praktyki, lecz jest znaczącą pozycją w literaturze naukowej przedmiotu. Należy mieć nadzieję, że wnikliwe i charakteryzujące się znanstwem przedmiotu uwagi Autora będą również nieocenioną pomocą dla prac nad przygotowaniem nowej ordynacji podatkowej, która winna kompleksowo uregulować zarówno powstawanie zobowiązań podatkowych, jak i postępowanie podatkowe oraz egzekucję należności podatkowych.

Andrzej Zieliński